

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง "บทบาทของนิตยสารผู้หญิงแนวครอบครัว ในการพัฒนาครอบครัว" ครั้งนี้จะใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ความคู่ไปกับการเชิงปริมาณ

ในส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพ จะเป็นวิธีการศึกษาสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริง เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในสภาพการณ์นั้น ความรู้เพื่อพัฒนาครอบครัว ที่ปรากฏในนิตยสารดังกล่าว ถือเป็นการศึกษาปรากฏการณ์หนึ่งทางสังคม ซึ่งจะทำให้การรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร จึงต้องใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความเพื่อสร้างข้อสรุป โดยระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้ในการศึกษานี้ จะใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เป็นหลัก

สำหรับในส่วนของการวิจัยเชิงปริมาณ จะเป็นการศึกษาในด้านของผู้รับสาร เกี่ยวกับความต้องการเนื้อหา รูปแบบการนำเสนอ และการนำเนื้อหาในนิตยสารดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาครอบครัว ซึ่งจะจัดทำในรูปแบบของการสำรวจผู้รับสาร โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นจำนวน 120 ฉบับ

ขั้นตอนของการวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง "บทบาทของนิตยสารผู้หญิงแนวครอบครัวในการพัฒนาครอบครัว" มีลำดับขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาเอกสารและสิ่งพิมพ์ต่างๆ ในเบื้องต้น เพื่อทราบข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะและพัฒนาการของนิตยสารผู้หญิง แล้วจึงทำการศึกษาเจาะลึกลงไปในกลุ่มนิตยสารผู้หญิงแนวครอบครัว

ขั้นที่ 2 รวบรวมรายชื่อนิตยสารผู้หญิงแนวครอบครัว แล้วทำการสุ่มตัวอย่างประชากรที่นำมาศึกษา

ขั้นที่ 3 สร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย คือ แบบวิเคราะห์นิตยสารผู้หญิงแนวครอบครัว และแบบสอบถามผู้อ่านนิตยสารดังกล่าว

ขั้นที่ 4 วิเคราะห์เนื้อหาของนิตยสาร ลงในแบบวิเคราะห์นิตยสารผู้หญิงแนวครอบครัว และเก็บข้อมูลผู้อ่านโดยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้น

ขั้นที่ 5 นำเสนอผลการวิเคราะห์ โดยมีวิธีการนำเสนอดังนี้

ข้อมูลจากแบบวิเคราะห์นิตยสารผู้หญิงแนวครอบครัว จะนำมาคำนวณหาปริมาณประเภทของเนื้อหา รูปแบบการนำเสนอเนื้อหา และประโยชน์ของเนื้อหาของนิตยสารแต่ละฉบับ โดยการหาค่าร้อยละและค่ามัธยฐานเลขคณิต

ข้อมูลที่ได้จากการทำแบบสอบถามของผู้อ่าน จะนำมาหาค่าเฉลี่ยและหาค่าสหสัมพันธ์เข้าอันดับที่ แล้วนำเสนอในลักษณะตารางกิ่งบรรยาย

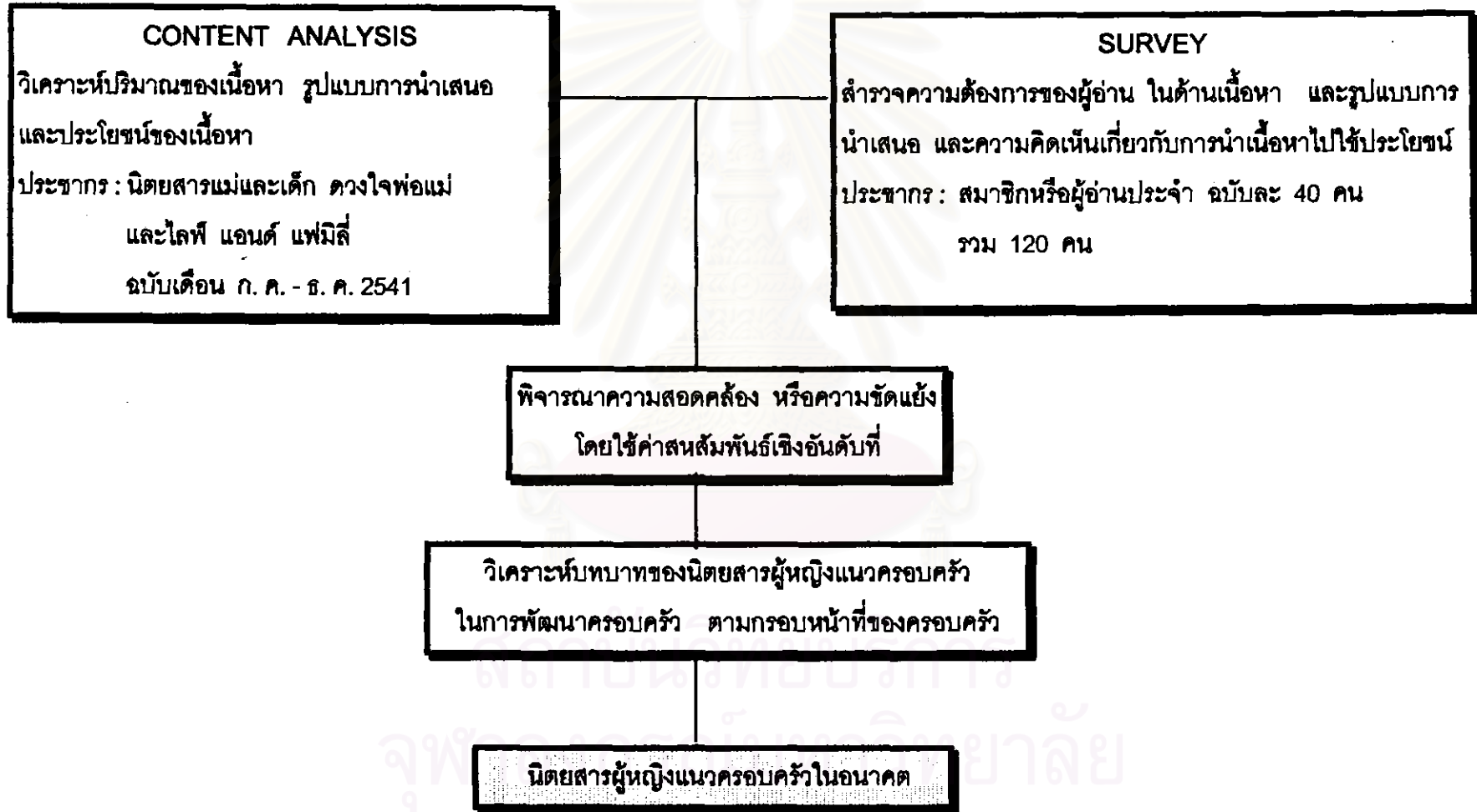
จากนั้นจะนำข้อมูลที่ได้จากแบบวิเคราะห์นิตยสาร และข้อมูลจากแบบสอบถาม มาวิเคราะห์ถึง บทบาทของนิตยสารผู้หญิงแนวครอบครัวในการพัฒนาครอบครัว

ขั้นที่ 6 สรุปผลการวิจัยและเสนอแนะ

ขั้นตอนในการวิจัยดังกล่าว สามารถดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ใน Conceptual Framework

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CONCEPTUAL FRAMEWORK

แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลในการศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ แหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร และแหล่งข้อมูลประเภทบุคคล

1. แหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร

1.1 นิตยสาร 3 ฉบับ อันได้แก่ แม่และเด็ก ดวงใจพ่อแม่ และ โลพี แอนด์ แฟมิลี เพื่อศึกษาเนื้อหาที่พัฒนาครอบครัว

1.2 งานเขียน งานวิจัย วิทยานิพนธ์ และบทความต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ นิตยสารในแง่มุมต่างๆ

2. แหล่งข้อมูลประเภทบุคคล

ผู้อ่านนิตยสารแต่ละฉบับ เพื่อศึกษาถึงความต้องการด้านเนื้อหา และรูปแบบการนำเสนอ ตลอดจนการนำเนื้อหา ที่ปรากฏอยู่ในนิตยสารไปใช้ประโยชน์ในชีวิตครอบครัว

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้สำหรับการวิจัยเรื่องนี้ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม

1. นิตยสารผู้หญิงแนวครอบครัว ใช้วิธีศึกษาโดยการวิเคราะห์เนื้อหาในคอลัมน์ต่างๆ ของนิตยสารดังกล่าว 3 ฉบับที่ได้รับความนิยมจากกลุ่มต่างๆ และมียอดจำหน่ายที่ค่อนข้างสูง ได้แก่ แม่และเด็ก ดวงใจพ่อแม่ และโลพี แอนด์ แฟมิลี เพื่อหาปริมาณความรู้ด้านต่างๆ ที่ให้แก่ผู้อ่าน โดยศึกษานิตยสารแต่ละฉบับ ที่พิมพ์ในครึ่งปีหลังของปี พ.ศ. 2541 รวมเป็นจำนวน 18 ฉบับ ได้แก่ เดือนกรกฎาคม สิงหาคม กันยายน ตุลาคม พฤศจิกายน และธันวาคม

2. ผู้อ่านนิตยสาร ใช้แบบสอบถามสำรวจความคิดเห็นของผู้อ่านนิตยสารทั้ง 3 ฉบับ ถึงความต้องการเนื้อหาในด้านต่างๆ รูปแบบการนำเสนอ และการนำเนื้อหาไปใช้ประโยชน์ โดยการสุ่มตัวอย่างแบบ accidental sampling จากผู้อ่านนิตยสารแต่ละฉบับ โดยที่ผู้ตอบแบบสอบถามจะต้องเป็นสมาชิกประจำของนิตยสาร หรือผู้ที่ติดตามอ่านนิตยสารแต่ละฉบับนั้นเป็นประจำ จำนวนฉบับละ 40 คน ทั้ง 3 ฉบับ รวมเป็นผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 120 คน

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. Content Analysis เป็นวิธีการที่จะใช้ศึกษาเนื้อหาในนิตยสารทั้ง 3 ฉบับ เพื่อหาปริมาณประเภทของเนื้อหาที่น่าสนใจ รูปแบบการนำเสนอ และสาระสำคัญของเนื้อหา ที่จะส่งผลกระทบต่อพัฒนาครอบครัว โดยให้หน่วยในการวิเคราะห์ (Unit of analysis) เป็นการพิจารณาแนวคิดหลัก (Theme) ที่มีลักษณะอาจเป็นประโยค ย่อหน้า หรือคอลัมน์ทั้งหมด เป็นการพิจารณาความหมายของข้อความนั้นๆ และจัดเข้าประเภทต่างๆ ของความรู้ตามเกณฑ์ที่กำหนด และใช้หน่วยในการระบุจำนวน (Unit of Enumeration) หรือ การวัดเนื้อที่เป็นจำนวน "หน้า" แล้วนำมาเปรียบเทียบกับจำนวนหน้าทั้งฉบับ เทียบจำนวนหน้าทีวัดได้ออกเป็นร้อยละของแต่ละฉบับ เมื่อวิเคราะห์เนื้อหาได้ครบทุกชื่อๆ ละ 6 ฉบับแล้ว ก็นำมาหาค่าเฉลี่ยของแต่ละฉบับ และค่าเฉลี่ยของทั้ง 3 ฉบับ ตามลำดับ

2. Survey เป็นวิธีการที่ใช้ศึกษาถึงความต้องการเนื้อหาในด้านต่างๆ และรูปแบบการนำเสนอ ของผู้อ่านจากนิตยสารดังกล่าว รวมถึงการใช้ประโยชน์จากสารที่ปรากฏอยู่ในนิตยสารทั้ง 3 ฉบับของผู้อ่าน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

1. ด้านการวิเคราะห์เนื้อหา จะทำในลักษณะของตารางแบบวิเคราะห์นิตยสาร เพื่อศึกษาถึงปริมาณและประเภทของความรู้ด้านต่างๆ ที่ให้แก่ผู้อ่าน โดยก่อนที่จะเริ่มสร้างแบบวิเคราะห์ดังกล่าว จะต้องทำการศึกษาและแบ่งแยกข้อมูลต่างๆ ที่จะนำมาเป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ประเภทของเนื้อหาที่ปรากฏอยู่ในนิตยสารดังกล่าว สามารถแบ่งออกเป็น 17 ประเภท ดังนี้

1. การศึกษา เป็นเรื่องที่ทำให้ความรู้เกี่ยวกับแนวทาง หลักการ วิธีการ ตลอดจนประเภทต่างๆ ของ ระบบการศึกษาของไทย

2. จิตวิทยา เป็นเรื่องที่ทำให้ความรู้เกี่ยวกับจิตใจ ความรู้สึกนึกคิด ซึ่งนำไปสู่การเกิดพฤติกรรมของมนุษย์

3. วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นเรื่องที่ทำให้ความรู้เกี่ยวกับวิวัฒนาการของสิ่งต่างๆ บนโลกโดยใช้หลักทางวิทยาศาสตร์ รวมถึงการประดิษฐ์คิดค้นสิ่งต่างๆ ด้วยเทคโนโลยี
4. ศาสนา เป็นเรื่องที่ทำให้ความรู้เกี่ยวกับทัศนคติ ความเชื่อ เกี่ยวกับคุณธรรม และจริยธรรมต่างๆ ตลอดจนแนวทางในการปฏิบัติของศาสนาต่างๆ
5. ศิลปวัฒนธรรม เป็นเรื่องที่ทำให้ความรู้เกี่ยวกับศิลปะ การประดิษฐ์ ผลงานสร้างสรรค์ ตลอดจนประเพณี ค่านิยม และบรรทัดฐานที่ยึดปฏิบัติกันสืบทอดกันมาในสังคม
6. การท่องเที่ยว เป็นเรื่องที่ทำให้ความรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว ทั้งในและต่างประเทศ ตลอดจนแนะนำการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ
7. ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นเรื่องที่ทำให้ความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติ และสิ่งที่อยู่แวดล้อมตัวมนุษย์เรา ในแง่ของการเปลี่ยนแปลง การเกิดผลกระทบ ตลอดจนการแก้ไขปรับปรุง และการอนุรักษ์
8. สุขภาพอนามัย เป็นเรื่องที่ทำให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพของผู้เป็นแม่ และผู้ที่เตรียมตัวจะเป็นแม่ในอนาคต ตลอดจนการดูแลสุขภาพ และพัฒนาการในด้านต่างๆ ของเด็กในแต่ละวัย
9. อาหารและโภชนาการ เป็นเรื่องที่ทำให้ความรู้เกี่ยวกับอาหารที่มีคุณค่า เหมาะสมสำหรับเด็กในแต่ละวัย ตลอดจนอาหารที่เหมาะสมสำหรับแม่ในช่วงวัยต่างๆ และแม่ที่กำลังตั้งครรภ์ด้วย
10. เพศศึกษา เป็นเรื่องที่ทำให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องสุขภาพอนามัยทางเพศ และความสัมพันธ์ทางเพศที่ถูกต้อง
11. การครองชีวิตคู่ เป็นเรื่องที่ทำให้ความรู้เกี่ยวกับหลักการใช้ชีวิตคู่ที่ถูกต้อง การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสามีและภรรยา ตลอดจนการเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดในการดำเนินชีวิตคู่

12. แฟชั่นและความงาม เป็นเรื่องที่ทำให้ความรู้เกี่ยวกับความนิยม และความทันสมัยในด้านการแต่งกาย รวมไปถึงการสร้างสรรคความงามในส่วนต่างๆ ของร่างกาย

13. บุคคลและผลงาน เป็นเรื่องที่ทำให้ความรู้เกี่ยวกับบุคคลตัวอย่างในสังคม โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับชีวประวัติ ผลงานในด้านต่างๆ ตลอดจนแง่คิดในชีวิตของบุคคลเหล่านั้นนำมาเสนอ

14. อาชีพ เป็นเรื่องที่ทำให้ความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพต่างๆ ในสังคม รวมถึงความคิดเห็น และประสบการณ์ต่างๆ ที่เกิดจากอาชีพนั้นๆ ด้วย

15. โหราศาสตร์ เป็นเรื่องที่ทำให้ความรู้เกี่ยวกับการทำนาย การพยากรณ์ในลักษณะต่างๆ

16. ปกิณฑกะบันเทิง เป็นเรื่องที่ทำให้ความบันเทิงและความเพลิดเพลิน ได้แก่ เรื่องสั้น และบทความ การ์ตูน เกม ปริศนาต่างๆ ตลอดจนบทวิจารณ์สื่อมวลชน ซึ่งเป็นเรื่องที่ทำให้ความรู้เกี่ยวกับหนังสือ ดนตรี ภาพยนตร์ที่น่าสนใจหรือกำลังเป็นที่นิยม ในลักษณะของการแนะนำให้อ่าน ฟัง และชม โดยจะให้รายละเอียดเกี่ยวกับชื่อเรื่อง ชื่อเพลงหรือชื่อของชุดเพลง ชื่อผู้แสดง ชื่อผู้ประพันธ์ รวมไปถึงแนวคิดสำคัญๆ ของสื่อเหล่านั้นๆ

17. เบ็ดเตล็ดต่างๆ เป็นเรื่องที่ไม่สามารถจัดเข้ากับประเภทของเนื้อหาใดๆ ดังที่ได้ระบุมาข้างต้น เช่น ภาพเด็ก เกียรติความรู้เล็กๆ น้อยๆ ฯลฯ

2. รูปแบบการนำเสนอเนื้อหาในนิตยสารดังกล่าว สามารถแบ่งออกเป็น 8 รูปแบบดังนี้

1. บทบรรณาธิการ เป็นลักษณะข้อเขียนที่ใช้เป็นช่องทางการสื่อสารระหว่างผู้จัดทำนิตยสารและผู้อ่าน โดยบรรณาธิการจะเขียนบอกถึงเนื้อหาคร่าวๆ ที่จะปรากฏอยู่ในนิตยสาร รวมถึงการแสดงความคิดเห็นซึ่งเป็นแนวทางของนิตยสารนั้นๆ นอกจากนี้ยังครอบคลุมในส่วน of จดหมาย ที่ผู้อ่านเขียนมาแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ ต่อบรรณาธิการด้วย

2. บทความสารคดี เป็นลักษณะงานเขียนที่มีวัตถุประสงค์ ในการให้ความรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นหลัก และให้ความบันเทิงควบคู่ไปด้วย เนื้อหาที่เขียนจะเขียนขึ้นจากความเป็นจริง ไม่ใช่จินตนาการ

3. **บันทึกคดี** เป็นลักษณะข้อเขียนที่มีวัตถุประสงค์ มุ่งให้ความบันเทิงเป็นหลัก ซึ่งอาจจะเป็นเรื่องสมมติหรือเรื่องที่แต่งขึ้นก็ได้

4. **ตอบปัญหา** เป็นลักษณะข้อเขียนที่มีลักษณะเป็นการตอบจดหมาย ที่มีผู้อ่านเขียนเข้ามาถามเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ โดยผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว

5. **ข่าวและภาพข่าว** เป็นข้อเขียนในลักษณะรายงาน สรุปข่าว วิเคราะห์ข่าว หรือวิจารณ์ข่าว โดยมีภาพประกอบข่าวเป็นส่วนสำคัญ

6. **สัมภาษณ์** เป็นข้อเขียนในลักษณะสัมภาษณ์ แสดงคำถามระหว่างผู้สัมภาษณ์ และผู้ถูกสัมภาษณ์ ซึ่งเรื่องที่สัมภาษณ์ส่วนใหญ่จะครอบคลุมถึงประวัติ ผลงาน หรือความคิดเห็นต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

7. **การสาธิต** เป็นข้อเขียนที่มีลักษณะเป็นการอธิบายขั้นตอนในการทำงาน การปฏิบัติ หรือประดิษฐ์สิ่งต่างๆ

8. **อื่นๆ** เป็นข้อเขียนที่มีลักษณะนอกเหนือจากรูปแบบที่ได้กล่าวมาข้างต้น เช่น ภาพเด็ก เกร็ดความรู้ต่างๆ ฯลฯ

หลังจากที่สร้างเกณฑ์ในการวิเคราะห์แล้ว ก็จะนำเกณฑ์ดังกล่าวมาจัดทำตารางวิเคราะห์เนื้อหาของนิตยสารตามลำดับ ดังนี้

ตาราง 1 วิเคราะห์ประเภทของเนื้อหาด้านต่างๆ ที่นำเสนอในนิตยสารทั้ง 3 ฉบับ

ตาราง 2 วิเคราะห์รูปแบบการนำเสนอเนื้อหาในนิตยสารทั้ง 3 ฉบับ

ตาราง 3 วิเคราะห์ประเภทของเนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอเนื้อหา โดยแยกวิเคราะห์แต่ละฉบับ

ตาราง 4 วิเคราะห์ประโยชน์ของเนื้อหาในนิตยสารทั้ง 3 ฉบับ

2. **ด้านการสำรวจความคิดเห็นของผู้อ่าน** จะใช้แบบสอบถามเพื่อสำรวจความต้องการประเภทของเนื้อหา รูปแบบการนำเสนอ รวมถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำเสนอในนิตยสารไปใช้ประโยชน์ของผู้อ่านด้วย

แบบสอบถาม มีความยาว 5 หน้า ประกอบด้วย 6 ส่วน มีรายละเอียดดังนี้ (ดูภาคผนวก ก)

ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้อ่าน

ส่วนที่ 2 เป็นส่วนของพฤติกรรมการอ่าน นิตยสารผู้หญิงแนวครอบครัว

ส่วนที่ 3 เป็นส่วนของความต้องการปริมาณของเนื้อหาแต่ละประเภท ในนิตยสารผู้หญิงแนวครอบครัวแต่ละฉบับ โดยให้ผู้อ่านเลือกให้คะแนน (Rating Scale) ของเนื้อหาประเภทต่างๆ ที่ผู้อ่านต้องการใน 5 ระดับ คือ มากที่สุด เท่ากับ 5 คะแนน, มาก เท่ากับ 4 คะแนน, ปานกลาง เท่ากับ 3 คะแนน, น้อย เท่ากับ 2 คะแนน และน้อยที่สุด เท่ากับ 1 คะแนน

ส่วนที่ 4 เป็นส่วนของความต้องการปริมาณของรูปแบบการนำเสนอ ในนิตยสารผู้หญิงแนวครอบครัวแต่ละฉบับ โดยให้ผู้อ่านเลือกให้คะแนน (Rating Scale) ของรูปแบบการนำเสนอที่ผู้อ่านต้องการใน 5 ระดับ

ส่วนที่ 5 เป็นส่วนของการนำเนื้อหาที่มีในนิตยสารแต่ละฉบับ ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน โดยให้ผู้อ่านเลือกให้คะแนน (Rating Scale) ของเนื้อหาประเภทต่างๆ ที่ผู้อ่านนำไปประยุกต์ใช้ใน 5 ระดับ

ส่วนที่ 6 เป็นความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้อ่าน เกี่ยวกับเนื้อหาที่ต้องการเพิ่มเติมหรือลดลง จากที่มีนำเสนออยู่ในนิตยสารแต่ละฉบับ รวมถึงข้อเสนอแนะในการปรับปรุงนิตยสารในด้านอื่นๆ

เมื่อได้ข้อมูลจากแบบสอบถามครบ 120 ฉบับแล้ว จะนำมาคิดค่าคะแนนตามประเภทของเนื้อหาต่างๆ ทั้ง 17 ข้อ รูปแบบการนำเสนอทั้ง 8 ข้อ การนำไปใช้ประโยชน์ 14 ข้อ ตามค่าของคะแนนที่กำหนด เมื่อได้ผลบวกของคะแนนแต่ละข้อแล้ว ก็นำมาจัดอันดับความต้องการตามคะแนนที่ปรากฏ แล้วนำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด แล้วจึงคิดเทียบเป็นร้อยละ

หลังจากนั้นจะนำผลที่ได้มาเปรียบเทียบปริมาณเนื้อหาในด้านต่างๆ และรูปแบบการนำเสนอเนื้อหา ประโยชน์ของเนื้อหา ที่มีอยู่ในนิตยสารผู้หญิงแนวครอบครัว กับความต้องการของผู้อ่าน ในลักษณะของตารางแสดงผล ประกอบกับการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา ดังนี้

ตาราง 5 เปรียบเทียบความต้องการของผู้อ่าน และเนื้อหาของนิตยสารแม่และเด็ก ดวงใจพ่อแม่ และไลฟ์ แอนด์ แฟมิลี่ โดยแสดงค่าสหสัมพันธ์เชิงอันดับที่ (Rho) ของแต่ละฉบับ และรวมทั้ง 3 ฉบับ

ตาราง 6 เปรียบเทียบความต้องการของผู้อ่าน และรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาของนิตยสารแม่และเด็ก ดวงใจพ่อแม่ และไลฟ์ แอนด์ แฟมิลี่ โดยแสดงค่าสหสัมพันธ์เชิงอันดับที่ (Rho) ของแต่ละฉบับ และรวมทั้ง 3 ฉบับ

ตาราง 7 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้อ่าน และประโยชน์ของเนื้อหาของนิตยสารแม่และเด็ก ดวงใจพ่อแม่ และไลฟ์ แอนด์ แฟมิลี่ โดยแสดงค่าสหสัมพันธ์เชิงอันดับที่ (Rho) ของแต่ละฉบับ และรวมทั้ง 3 ฉบับ

ตาราง 8 เปรียบเทียบความต้องการและความคิดเห็นของผู้อ่าน และประเภทของเนื้อหา รูปแบบการนำเสนอ และประโยชน์ของเนื้อหา โดยแสดงค่าสหสัมพันธ์เชิงอันดับที่ (Rho) ของแต่ละฉบับ และรวมทั้ง 3 ฉบับ

การวิเคราะห์เนื้อหาในนิตยสารผู้หญิงแนวครอบครัวทั้ง 3 ฉบับ ตามตาราง 1 - 4 ดังกล่าว จะทำให้ทราบถึงปริมาณของเนื้อหาประเภทต่างๆ รูปแบบการนำเสนอ และประโยชน์ของเนื้อหา ที่นิตยสารดังกล่าวนำเสนอแก่ผู้อ่าน ประกอบกับการนำผลการวิเคราะห์เนื้อหาดังกล่าว มาเปรียบเทียบกับความต้องการและความคิดเห็นของผู้อ่าน ตามตาราง 5 - 8 ทำให้ทราบถึงระดับความสอดคล้อง ระหว่างการนำเสนอของนิตยสารกับความต้องการของผู้อ่าน

หลังจากนั้นนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์เนื้อหา และผลการสำรวจความต้องการของผู้อ่าน มาวิเคราะห์รวม เพื่อศึกษาถึงบทบาทของนิตยสารผู้หญิงแนวครอบครัว ในการพัฒนาครอบครัว โดยเปรียบเทียบกับกรอบหน้าที่ของครอบครัว ซึ่งจะช่วยให้ทราบว่าบทบาทของนิตยสารผู้หญิงแนวครอบครัวดังกล่าว ให้ความรู้ในด้านใดที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาครอบครัว

การพัฒนาครอบครัว หมายถึง การทำให้ครอบครัวมีความมั่นคง ซึ่งจะเกิดจากความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิกในครอบครัว คือ มีความรัก เอื้ออาทร และผูกพันซึ่งกันและกัน อันจะนำไปสู่ความสุขกายและสุขใจ ซึ่งการพัฒนาครอบครัวนี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อ การทำหน้าที่ของครอบครัวเป็นไปอย่างครบถ้วนสมบูรณ์

ดังนั้นความรู้ที่นำเสนอในนิตยสารผู้หญิงแนวครอบครัวดังกล่าว ซึ่งจะเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาครอบครัว จะแบ่งออกเป็น ความรู้ที่ส่งเสริมหน้าที่ของครอบครัว ดังนี้

1. ความรู้ในด้านหน้าที่ทางเศรษฐกิจ ได้แก่ ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีพ การประกอบอาชีพ ธุรกิจต่างๆ
2. ความรู้ในด้านหน้าที่ในการให้การศึกษา ได้แก่ ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเรียน การถ่ายทอดขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ และค่านิยม
3. ความรู้ในด้านหน้าที่ทางชีววิทยา และการปกป้องสวัสดิภาพ ได้แก่ ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการให้กำเนิดบุตร และการเลี้ยงดูบุตรให้เจริญเติบโตอย่างเหมาะสม รวมถึงการดูแลสุขภาพตนเองและครอบครัวให้ปลอดภัย
4. ความรู้ในด้านหน้าที่ในการสันทนาการ ได้แก่ ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพักผ่อนหย่อนใจ การผ่อนคลายความเครียด เช่น การอ่านหนังสือ ฟังเพลง ชมภาพยนตร์ การท่องเที่ยว
5. ความรู้ในด้านหน้าที่ทางศาสนา ได้แก่ ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม ศีลธรรม การอบรมสั่งสอนให้มีพฤติกรรมที่ถูกต้องและเหมาะสม
6. ความรู้ในด้านหน้าที่ในการให้ความรัก ได้แก่ ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึนึกคิด อารมณ์ และจิตใจ ในลักษณะของความผูกพันและห่วงใย

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ในด้านการวิเคราะห์เนื้อหา มีการทดสอบเครื่องมือดังนี้

1.1 การทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยการสุ่มตัวอย่างจากคอลัมน์ในนิตยสาร ทั้ง 3 ฉบับที่ทำการศึกษานี้ เพื่อหาแนวคิดหลัก (Theme) มาจำนวน 30 เรื่อง ผู้วิจัยเป็นผู้ลงรหัสเองและผู้ร่วมลงรหัสอีก 1 คน คือ คุณนิษฐา จันทปัญญาศิลป์ โดยที่ผู้ลงรหัสทั้ง 2 คน จะร่วมกันอ่านคอลัมน์ต่างๆ จากนิตยสารที่กำหนดแล้วพิจารณาแยกแนวคิดหลักว่าเป็นประเภทใดบ้าง จากเกณฑ์ของความรู้ที่กำหนดขึ้น ตามความคิดและประสบการณ์ของแต่ละคน แล้วนำผลที่ได้มาคำนวณหาความเชื่อมั่น

1.2 การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ในเรื่องของการวิเคราะห์เนื้อหา มีการทดสอบความเชื่อมั่น โดยอาศัยหลักการคำนวณของ Holsti (Budd, Throp and Donohew 1967 : 68) โดยใช้สูตร

$$R = \frac{N(c_1, c_2)}{c_1 + c_2}$$

$$\begin{aligned} R &= \text{ค่าความเชื่อมั่น} \\ c_1, 2 &= \text{จำนวนของแนวคิดหลักที่ผู้ลงรหัสทั้ง 2 คน} \\ &\quad \text{มีความเห็นตรงกัน} \\ c_1 + c_2 &= \text{จำนวนแนวคิดหลักทั้งหมดที่ทั้ง 2 คนพิจารณา} \end{aligned}$$

การคำนวณด้วยสูตรนี้ ค่าที่คำนวณได้ไม่ควรต่ำกว่า 0.75 จึงจะถือได้ว่าเครื่องมือมีความน่าเชื่อถือ

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบเครื่องมือ 3 ประเด็น ดังนี้

1. การทดสอบความเชื่อมั่นของประเภทเนื้อหา จำนวน 30 ชิ้น ค่าเชื่อมั่นแสดงผลดังนี้

$$\begin{aligned} 2(C_{1,2}) &= 2(25) \\ C_1 + C_2 &= 30 + 30 \\ R &= \frac{50}{60} \\ &= 0.83 \end{aligned}$$

ในการวิเคราะห์ประเภทของเนื้อหาตัวอย่าง ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.83 ถือว่ามีความเชื่อมั่นตามเกณฑ์ของ Holsti

2. การทดสอบความเชื่อมั่นของรูปแบบการนำเสนอเนื้อหา จำนวน 30 ชิ้น ค่าเชื่อมั่นแสดงผลดังนี้

$$\begin{aligned} 2 (C1,2) &= 2 (27) \\ C1 + C2 &= 30 + 30 \\ R &= \frac{54}{60} \\ &= 0.90 \end{aligned}$$

ในการวิเคราะห์ประเภทของเนื้อหาตัวอย่าง ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.90 ถือว่ามีความเชื่อมั่นตามเกณฑ์ของ Holsti

3. การทดสอบความเชื่อมั่นของประโยชน์ของเนื้อหา จำนวน 30 ชิ้น ค่าเชื่อมั่นแสดงผลดังนี้

$$\begin{aligned} 2 (C1,2) &= 2 (23) \\ C1 + C2 &= 30 + 30 \\ R &= \frac{46}{60} \\ &= 0.76 \end{aligned}$$

ในการวิเคราะห์ประเภทของเนื้อหาตัวอย่าง ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.76 ถือว่ามีความเชื่อมั่นตามเกณฑ์ของ Holsti

2. ด้านแบบสอบถาม ได้ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญทางด้านนี้ และทำการทดสอบโดยให้ผู้ที่อ่านนิตยสาร ลองตอบแบบสอบถาม จำนวน 10 คน แล้วนำข้อบกพร่องมาแก้ไข ทั้งนี้เพื่อให้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือวัดได้ในสิ่งที่ต้องการวัดสำหรับการศึกษานี้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์เนื้อหา ในตารางวิเคราะห์ดังกล่าว จะนำเสนอผลการวิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ และค่ามัชฌิมเลขคณิต

$$\text{การหาค่าร้อยละ ใช้สูตร } P = \frac{n}{N} \times 100$$

P = ร้อยละของจำนวนหน้าที่ลงคอลัมน์แต่ละประเภท ในนิตยสารผู้หญิงแนวครอบครัวแต่ละฉบับ

n = จำนวนหน้าที่ใช้ลงคอลัมน์แต่ละประเภท ในนิตยสารผู้หญิงแนวครอบครัวแต่ละฉบับ

N = จำนวนหน้าทั้งหมดของนิตยสารผู้หญิงแนวครอบครัว แต่ละฉบับ

$$\text{การหาค่ามัชฌิมเลขคณิต ใช้สูตร } X = \frac{\sum X}{N}$$

X = ค่าเฉลี่ยของจำนวนหน้าที่ใช้ลงคอลัมน์แต่ละประเภท

$\sum X$ = ผลรวมของจำนวนหน้าที่ใช้ลงคอลัมน์แต่ละประเภท ในนิตยสารผู้หญิงแนวครอบครัว

N = จำนวนนิตยสารผู้หญิงแนวครอบครัว แต่ละชื่อเรื่อง

2. การสำรวจความคิดเห็นของผู้อ่าน จะทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) และหาค่าสหสัมพันธ์เข้าอันดับที่ Spearman Rank - Order Correlation Coefficient (Rho) โดยใช้สูตร

$$r = 1 - \frac{6 \sum D^2}{N(N^2 - 1)}$$

ρ	=	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในรูปอันดับที่
D	=	ผลต่างของอันดับของข้อมูลแต่ละคู่
N	=	จำนวนคู่ของข้อมูล

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย